

МІНІСТЕРСТВО ФІНАНСІВ УКРАЇНИ

ЛИСТ

від 26.10.2022 р. № 41010-07/595-ЗПІ/483

Про розгляд запиту
(Витяг)

Міністерство фінансів України розглянуло запит <...> щодо питань, пов'язаних із документальним підтвердженням знищення (втрати) товарів внаслідок дії обставин непереборної сили у період дії воєнного чи надзвичайного стану, та в частині методології бухгалтерського обліку повідомляє.

<...>

...повідомляємо, що згідно із Законом України “Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні” (далі – Закон) підставою для бухгалтерського обліку господарських операцій є первинні документи – це документи, які містять відомості про господарську операцію (дію або подію, яка викликає зміни в структурі активів та зобов'язань, власному капіталі підприємства).

Первинні документи можуть бути складені у паперовій або в електронній формі та повинні мати обов'язкові реквізити, передбачені Законом.

Відповідно до Порядку подання фінансової звітності, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 28.02.2000 № 419 (далі – Порядок № 419), перед складанням річної фінансової звітності обов'язкове проведення інвентаризації активів та зобов'язань підприємства.

Проведення інвентаризації також обов'язкове у разі, зокрема, пожежі, стихійного лиха або техногенної аварії.

Згідно із Положенням про інвентаризацію активів та зобов'язань, затвердженим наказом Міністерства фінансів України від 02.09.2014 № 879 (далі – Положення № 879), інвентаризація у разі техногенних аварій, пожежі чи стихійного лиха (на день після закінчення явищ) проводиться в обсязі, визначеному керівником підприємства.

Під час інвентаризації активів і зобов'язань перевіряються і документально підтверджуються їх наявність, стан, відповідність критеріям визнання і оцінка.

Для фіксування наявності, стану та оцінки активів підприємства та тих активів, які належать іншим підприємствам і обліковуються поза балансом, застосовуються інвентаризаційні описи, які оформлюються відповідно до вимог, установлених Положенням про документальне забезпечення записів у бухгалтерському обліку, затвердженим наказом Міністерства фінансів України від 24.05.95 № 88, зареєстрованим у Міністерстві юстиції України 05.06.95 за № 168/704 (із змінами) (далі – Положення № 88), для первинних документів з урахуванням обов'язкових реквізитів та вимог, передбачених Положенням № 879.

Виявлені під час інвентаризації непридатні або зіпсовані запаси вносяться до окремого інвентаризаційного опису, в якому вказуються найменування відповідних запасів, їх кількість, причини, ступінь і характер псування, пропозиції щодо їх знецінення, списання або можливості використання цих предметів у господарських цілях.

Висновки щодо виявлених розбіжностей між фактичною наявністю активів і зобов'язань і даними бухгалтерського обліку, які наводяться в звіряльних відомостях, та пропозиції щодо їх врегулювання відображаються інвентаризаційною комісією у протоколі, що складається після закінчення інвентаризації і передається на розгляд та затвердження керівнику підприємства. У протоколі наводяться: причини нестач, втрат, лишків, а також пропозиції щодо заліку внаслідок пересортиці, списання нестач в межах норм природного убутку, а також понаднормових нестач і втрат від псування цінностей із зазначенням причин та вжитих заходів щодо запобігання таким втратам і нестачам. Підприємства можуть додавати до протоколів іншу інформацію, що є суттєвою для прийняття рішень щодо визнання і оцінки активів і зобов'язань та розкриття відповідної інформації у фінансовій звітності.

Протокол інвентаризаційної комісії затверджується керівником підприємства протягом 5 робочих днів після завершення інвентаризації.

Результати інвентаризації на підставі затвердженого протоколу інвентаризаційної комісії відображаються у бухгалтерському обліку та фінансовій звітності того звітного періоду, у якому закінчена інвентаризація.

Юридичними особами, створеними відповідно до законодавства України, незалежно від їх організаційно-правових форм і форм власності, а також представництвами іноземних суб'єктів господарської діяльності можуть застосовуватися типові форми для відображення бюджетними установами результатів інвентаризації, затвержені наказом Міністерства фінансів України від 17.06.2015 № 572.

Розмір збитків від розкрадання, нестач, знищення (псування) матеріальних цінностей визначається відповідно до законодавства.

Порядок визначення шкоди та збитків, завданих Україні внаслідок збройної агресії Російської Федерації, затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 20.03.2022 № 326.

Загальні правові, економічні та соціальні засади створення торгово-промислових палат в Україні, організаційно-правові форми і напрями їх діяльності, а також принципи їх взаємовідносин з державою визначає Закон України "Про торгово-промислові палати в Україні".

Відповідно до статті 14¹ цього Закону торгово-промислова палата України та уповноважені нею регіональні торгово-промислові палати засвідчують форс-мажорні обставини (обставини непереборної сили) та видають сертифікат про такі обставини протягом семи днів з дня звернення суб'єкта господарської діяльності за собівартістю.

Згідно із частиною другою статті 19 Конституції України органи державної влади та органи місцевого самоврядування, їх посадові особи зобов'язані діяти лише на підставі, в межах повноважень та у спосіб, що передбачені Конституцією та законами України.

З огляду на зазначене, надання роз'яснень з питань реалізації Закону України "Про торгово-промислові палати в Україні" до повноважень Міністерства фінансів України, визначених Положенням про Міністерство фінансів України, затвердженим постановою Кабінету Міністрів України від 20.08.2014 № 375, не належить.

Одночасно повідомляємо, що Закон, Порядок № 419, Положення № 88 та Положення № 879 розміщені на офіційному вебсайті Міністерства фінансів України в рубриці "Бухгалтерський облік / Бухгалтерський облік та аудиторська діяльність" розділу "Діяльність".

Також слід зауважити, що листи міністерств не встановлюють норм права, носять виключно рекомендаційний та інформативний характер.

***В. о. директора Департаменту
методології бухгалтерського обліку
та нормативного забезпечення
аудиторської діяльності
Валентина ІЩЕНКО***